

Statliga medel till forskning och utveckling

2012

UF0306

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggnings- och genomförande	3
0.13	Internationell rapportering	6
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	6
1	Översikt	7
1.1	Observationsstorheter	7
1.2	Statistiska målstorheter	7
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	12
1.4	Dokumentation och metadata	12
2	Uppgiftsinsamling	13
2.1	Ram och ramförfarande	13
2.2	Urvalsförfarande	14
2.3	Mätinstrument	14
2.4	Insamlingsförfarande	18
2.5	Databeredning	19
3	Statistisk bearbetning och redovisning	20
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	20
3.2	Redovisningsförfaranden	21
4	Slutliga observationsregister	23
4.1	Produktionsversioner	23
4.2	Arkiveringsversioner	23
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	23

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Forskning och utveckling

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Forskning

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB

Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM

Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM

Kontaktperson: Isabelle Söder

Telefon: 08-506 947 74

Telefax: 08-506 945 76

E-post: fou-statistik@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB

Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM

Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM

Kontaktperson: Isabelle Söder

Telefon: 08-506 947 74

Telefax: 08-506 945 76

E-post: fou-statistik@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

Inga personuppgifter hanteras i undersökningen.

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns

dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Inga särskilda gallringsföreskrifter föreligger.

0.9 EU-reglering

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 995/2012. För uppgifter som avser 2011 och tidigare gäller Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 753/2004.

0.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen Statliga anslag till forskning och utveckling är att med utgångspunkt i regeringens budgetproposition ge en prognos avseende statliga medel för forskning och utveckling (FoU) det kommande budgetåret. Undersökningen har genomförts sedan 1970-talet.

Undersökningen följer huvudsakligen de riktlinjer för s.k. statsbudgetanalyser som utarbetats av OECD och publicerats i den s.k. Frascatimanualen, *Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development, Frascati Manual*, OECD 2002.

Statistiken är underställd en EU-reglering. Enligt den ska följande statistik utarbetas:

- Statliga FoU-anslag i den preliminära budgeten (som godkänts av parlamentet i början av budgetåret)
- Statliga FoU-anslag i den slutgiltiga budgeten (reviderad budget som godkänts under budgetåret)
- Nationella offentliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Det statistiska meddelandet för 2012 samt denna beskrivning omfattar dock endast analysen av den preliminära budgeten för 2012.

0.11 Statistikanvändning

Användare av statistiken är framförallt departement, myndigheter och forskningsråd men också olika bransch- och intresseorganisationer samt Eurostat och andra internationella organisationer, t.ex. OECD.

0.12 Uppläggning och genomförande

I denna undersökning analyseras anslagen i budgetpropositionen i syfte att prognostisera omfattningen av medel avsedda för forskning och utveckling i statsbudgeten. Analysen görs med utgångspunkt i budgetpropositionen (Regeringens proposition 2011/12:1). Som grund för bedömningen av FoU-medlens omfattning i statsbudgeten 2012 används i huvudsak uppgifter från följande källor:

- Undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2009*. Från denna undersökning hämtas uppgifter för de myndigheter som angett att de finansierat egen och/eller utlagd FoU-verksamhet genom direkta statsanslag. De anger här sina utgifter för FoU samt genom vilket/vilka anslag de finansierat verksamheten.
- Undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom universitets- och högskolesektorn 2009*. Uppgifter från denna undersökning används för att skatta FoU-medlen i de anslag som går till lärosätena. Dessa anslag går vanligtvis både till forskning och forskarutbildning. Eftersom forskarutbildning inte ska klassas som FoU enligt Frascatimanualen används uppgifterna från undersökningen till att skatta forskningsdelen av anslaget.
- En enkät skickas till de myndigheter som i undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2009* angett att de finansierat egen och/eller utlagd FoU genom direkta statsanslag. Myndigheterna lämnar en prognos över deras utgifter för FoU 2012 och genom vilket/vilka anslag FoU-verksamheten är finansierad.
- Textanalys av budgetpropositionen och regleringsbrev.

Analysen genomförs så som det är beskrivet nedan (vissa moment sker dock parallellt). Vissa delar av arbetet genomförs endast vartannat år då nya uppgifter från FoU-undersökningarna finns tillgängliga. Analysen avseende 2011 ligger till grund för analysen 2012. Vilka moment som genomförs vilket år framgår nedan.

I och med analysen avseende 2011 genomfördes följande moment:

1. Med hjälp av uppgifterna från undersökningarna *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2009* och *Forskning och utvecklingsverksamhet inom universitets- och högskolesektorn 2009* skapas en grund för analysen.

För myndigheterna matchas utgifter för FoU med respektive anslag i budgeten. För varje anslag beräknas en så kallad FoU-kvot (Medel till FoU/Totala anslaget). Dessa beräknas för de berörda anslagen i budgetpropositionen avseende 2009. I de fall flera myndigheter angett samma anslag läggs beloppen ihop. Dessa kvoter appliceras sedan på anslagen i budgetpropositionen avseende 2012.

2. För anslagen till lärosätena appliceras en FoU-kvot (Medel till FoU/Totala anslaget). Anledningen till att inte hela anslaget för forskning och forskarutbildning antas gå till FoU är, som tidigare

nämnts, att utgifter för forskarutbildning inte klassas som FoU och därför ska tas bort. Kvoterna beräknas för de berörda anslagen i budgetpropositionen avseende 2009. Att kvoterna appliceras på 2009 års budget beror på att FoU-beloppet utgår från lärosätenas svar avseende 2009 och bör därför relatera till anslagets storlek i budgetpropositionen avseende 2009. Dessa kvoter appliceras sedan på anslagen i budgetpropositionen avseende 2012. Anslagens totala storlek varierar i många fall mellan åren och FoU-beloppet antas bero på anslagets storlek, se avsnitt 3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler.

För myndigheter och lärosäten skapas även kvoter för syfte/ändamål med FoU-verksamheten, dvs. andelar av utgifterna som går till olika ändamål. Även dessa appliceras på de prognostiserade FoU-utgifterna för de olika anslagen 2012.

I och med analysen avseende 2012 genomfördes följande moment:

1. En anslagsnyckel skapas med utgångspunkt i den senaste budgetpropositionen. För varje anslag (med ett specifikt innehåll) går det att följa vilket anslagsnummer anslaget haft tidigare år.
2. Med hjälp av anslagsnyckeln appliceras FoU-kvoterna (Medel till FoU/Totala anslaget) från 2011 års analys på anslagen i budgeten 2012 för att beräkna ett nytt FoU-belopp per anslag. Det nya FoU-beloppet är på så vis beroende av hur anslagets totala storlek förändrats mellan åren. FoU-belopp beräknas på motsvarande sätt också efter syfte/ändamål för varje anslag i budgeten.
3. Analysen uppdateras med de svar som kommer in från enkätundersökningen där myndigheterna lämnar en prognos för FoU-utgifter 2012. Om prognosen inte överensstämmer med det belopp som beräknats fram med FoU-kvoten görs en justering. Svaren från enkätundersökningen antas gälla och FoU-beloppet ändras i enlighet med myndigheternas svar.
4. Genom läsning av budgetpropositionen och regleringsbrev (för anslag och myndigheter) kompletteras sedan analysen ovan. Dessa textkällor används både för att hitta eventuella FoU-medel som inte fångats upp av myndigheternas svar samt i gransknings syfte.

FoU-medel som inte fångats upp av myndighets-/universitets- och högskoleundersökningen kan till exempel vara medel som disponeras av regeringen och som inte har någon myndighet som mottagare. Det kan också vara medel som gått till en myndighet som inte omfattas av urvalet i enkätundersökningen avseende 2012 då de i myndighetsundersökningen avseende 2009 svarat att de inte finansierat FoU genom direkta statsanslag. Trots detta kan det

finnas myndigheter som enligt budgetpropositionen/regleringsbrev ska bedriva FoU under 2012.

Utöver analysen av budgetpropositionen samlas uppgifter från de offentliga forskningsstiftelserna in genom enkätförfarande. Stiftelserna får lämna en prognos för 2012 samt revidera prognosen de lämnade avseende 2011 i de fall den skiljer sig från utfallet.

0.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras årligen till Eurostat i enlighet med Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 995/2012 och till OECD.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

1 Översikt

Syftet med Statliga anslag till forskning och utveckling, även kallad Statsbudgetanalysen, är att göra en prognos av hur mycket FoU-medel som förekommer i statsbudgeten. Analysen omfattar endast prognoser, inte utfall, av FoU-medel i statsbudgeten för de olika åren.

Till skillnad från de SCB:s undersökningar av utförd FoU som genomförs vartannat år, ger Statsbudgetanalysen en aktuell prognos av statens satsning på FoU-verksamhet under det kommande budgetåret.

Undersökningen följer huvudsakligen de riktlinjer för s.k. statsbudgetanalyser som utarbetats av OECD och publicerats i den s.k. Frascatimanualen, *Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development, Frascati Manual, OECD 2002*.

Statistiken är dessutom underställd en EU-reglering.

I Statsbudgetanalysen redovisas också en prognos över de offentliga forskningsstiftelsernas FoU-utbetalningar. Dessa medel redovisas separat och ingår inte i redovisningen av totala FoU-medel i statsbudgeten.

1.1 Observationsstorheter

De undersökta objekten är anslagen i propositionen 2011/12:1.

Observationsstorheterna är anslagen i statsbudgeten. För varje anslag i budgeten anges hur mycket medel som anslås till anslaget, hur mycket FoU-medel det bedöms innehålla samt vilket syfte/ändamål FoU-verksamheten har. När det gäller medel från offentliga forskningsstiftelser är det stiftelserna som är observationsstorheten.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Anslag i statsbudgeten	Ändamål	FoU-medel	1 000-tals kr
Anslag i statsbudgeten	Ändamål under allmän vetenskaplig utveckling	FoU-medel	1 000-tals kr
Anslag i statsbudgeten	Mottagande enhet	FoU-medel	1 000-tals kr
Anslag i statsbudgeten	Utgiftsområde	FoU-medel	1 000-tals kr
Anslag i	Departement	FoU-medel	1 000-tals kr

statsbudgeten			

Population

Populationen i undersökningen består av anslagen i budgetpropositionen 2012 (regeringens proposition 2011/12:1). År 2012 innehöll budgetpropositionen 483 anslag.

Redovisningsgrupper

Utgiftsområden

I budgetpropositionen 2012 är anslagen grupperade inom 27 olika utgiftsområden där varje utgiftsområde omfattar anslag inom en del av samhällsekonomin. Dessa är:

- 01 Rikets styrelse
- 02 Samhällsekonomi och finansförvaltning
- 03 Skatt, tull och exekution
- 04 Rättsväsendet
- 05 Internationell samverkan
- 06 Försvar och samhällets krisberedskap
- 07 Internationellt bistånd
- 08 Migration
- 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg
- 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp
- 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom
- 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn
- 13 Integration och jämställdhet
- 14 Arbetsmarknad och arbetsliv
- 15 Studiestöd
- 16 Utbildning och universitetsforskning
- 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
- 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik
- 19 Regional tillväxt
- 20 Allmän miljö- och naturvård
- 21 Energi
- 22 Kommunikationer
- 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel
- 24 Näringsliv

- 25 Allmänna bidrag till kommuner
- 26 Statsskuldräntor m.m.
- 27 Avgiften till Europeiska unionen

Ändamål

De anslag som bedöms innehålla FoU-medel fördelas på 16 olika syften/ändamål. Ett av dessa är allmän vetenskaplig utveckling som i sin tur är uppdelad i 8 forskningsdiscipliner. Uppdelningen bygger på den i Frascatimanualen rekommenderade indelningen, men är anpassad för användning i de nordiska länderna. Aggregering till OECD:s indelning är möjlig. För de anslag där uppgifter från en myndighet är källa till FoU-medlen fördelas dessa efter ändamål med hjälp av den fördelning myndigheten angett i den ordinarie FoU-undersökningen.

Syften/ändamål

Främjande av jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske - FoU vars syfte är att främja den allmänna utvecklingen inom dessa näringsgrenar inkl. FoU rörande mekanisering, användning av kemikalier etc.

Främjande av industriell verksamhet m.m. - FoU vars syfte är att främja den industriella utvecklingen inom gruv- och tillverkningsindustri. Vidare ingår FoU vars syfte är att främja den allmänna utvecklingen av näringar/tjänster som inte återfinns under egen rubrik.

Förbättring av energi- och vattenförsörjning - FoU vars syfte är att förbättra produktion och distribution av värme, elektricitet samt vatten. FoU avseende framtida energibehov, energibesparing samt energikällor (inkl kärnenergi).

Förbättring av transport och telekommunikationer - FoU vars syfte är att få fram bättre och säkrare transporter till lands, till sjöss och i luften. FoU avseende trafiksäkerhet och trafikmiljö ingår.

Förbättring av boendemiljö och samhällsplanering - FoU vars syfte är att få fram bättre bostäder och bättre boendemiljö samt en bättre total planering av tätorter, regioner, landsbygd m.m.

Förbättring av fysisk miljö och naturvård - FoU som syftar till en oförstörd fysisk miljö.

Förbättring av hälso- och sjukvård - FoU som syftar till att förbättra eller värna om det allmänna hälsotillståndet. FoU som syftar till att förbättra diagnostik och behandling av somatiska och psykiska sjukdomar.

Förbättring av Socialtjänst, social miljö, trygghet - FoU som syftar till att förbättra social miljö och sociala relationer t ex Socialtjänst, åldringsvård, barn- och ungdomsvård, handikappvård m.m.

Förbättring av kulturutbud, massmedia, fritid - FoU som syftar till en förbättring av kulturutbudet, av massmedia och deras roll i samhället, av möjligheterna till fritidsaktiviteter.

Förbättring av undervisning - FoU som syftar till en förbättrad undervisning på alla nivåer och oavsett undervisningsform dvs. i stort vad som avses med pedagogisk FoU.

Förbättring av arbetsmiljö och personalskydd - FoU som syftar till en allmän förbättring av miljön på arbetsplatsen, arbetsbetingelserna och personalskyddet.

Förbättring av offentlig förvaltning, ekonomisk planering och övrig samhällsservice – FoU som syftar till förbättring av samhällsservice, ekonomisk politik och planering, kontroll-, besiktning- och provningsåtgärder. FoU som syftar till förbättring av allmän ordning och säkerhet.

Främjande av utforskning och utnyttjande av jorden och atmosfären - FoU som syftar till en ökad kunskap om jordens skal och inre regioner, vatten- och havsområden samt om atmosfären.

Främjande av allmän vetenskaplig utveckling - FoU-verksamhet som syftar till att höja kunskapsnivån inom ett bestämt ämnesområde och som inte omedelbart har betydelse för eller kan hänföras till något annat ändamål. Till detta ändamål hänförs, bl.a. för att erhålla internationell jämförbarhet, all FoU-verksamhet vid universitet och högskolor som finansieras med allmänna anslag från utbildningsdepartementet, även om många FoU-program är relevanta för andra ändamål t ex för hälso- och sjukvård.

Främjande av rymdverksamhet - FoU-verksamhet som syftar till en ökad kunskap om rymden, utveckling av rymdteknik m.m.

Förbättring av försvar - FoU-verksamhet som syftar till förbättring av den grundläggande försvarsförmågan att möta olika typer av militära hot. Kärn- och rymdforskning för försvarsändamål ingår. FoU-verksamhet för civila ändamål som finansieras av försvarsmyndigheter ska klassificeras under respektive syfte/ändamål

Forskningsdiscipliner (ändamål under *allmän vetenskaplig utveckling*)

Naturvetenskap - Fysik, kemi, biologi, geovetenskap

Matematik

Teknikvetenskap - Informationsteknik, teknisk fysik, elektroteknik, elektronik och fotonik, nanoteknik, kemiteknik, miljöbioteknik, industriell bioteknik, teknisk mekanik, teknisk materialvetenskap, samhällsbyggnadsteknik och arkitektur, industriell teknik och ekonomi

samt övriga teknikvetenskaper som t.ex. medicinsk teknik och rymdteknik.

Medicin - Förutom medicin ingår också ämnena odontologi och farmaci samt medicinsk bioteknik

Lantbruksvetenskap - Markvetenskap, växtproduktion, animalieproduktion, produktforskning, jordbruksbioteknik och livsmedelsbioteknik. Landskapsplanering, areell teknik, areell ekonomi samt veterinärmedicin.

Samhällsvetenskap - Socialvetenskap (t.ex. pedagogik, psykologi och statsvetenskap), ekonomi (företags och nationalekonomi), kulturgeografi samt ekonomisk geografi, juridik, statistik, data- och systemvetenskap (inkl. informatik) samt övrig samhällsvetenskap (t.ex. medie- och kommunikationsvetenskap). Hit hör t.ex. FoU inom social omsorg.

Humaniora - Här ingår religionsvetenskap/teologi, historisk/filosofiska ämnen (t.ex. ekonomisk historia, filosofi, arkeologi, etnologi samt historiska kulturer), estetiska ämnen (t.ex. litteratur, konst och musikvetenskap) samt språkvetenskap

Tvårvetenskap - Här ingår forsknings som är en kombination av en eller flera discipliner ovan. Miljöarbete kan till viss del vara tvårvetenskapligt.

Mottagande enheter

Medlen till FoU i budgetpropositionen delas även upp efter typ av mottagare enligt listan nedan.

Mottagande enheter

Universitets- och högskolesektorn

Vetenskapsrådet

Forskningsrådet för arbetsmiljö och socialvetenskap, FAS

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhälle, Formas

Verket för innovationssystem, VINNOVA

Försvarsmyndigheter

Övriga civila myndigheter

Företag

Internationella organisationer

Vetenskapsrådet, de båda forskningsråden och Vinnova bildar tillsammans en grupp av forskningsfinansierande myndigheter som i några sammanhang redovisas tillsammans.

1.3 Utfloeden: statistik och mikrodata

Statistik för Statliga anslag till forskning och utveckling publiceras i de statistiska databaserna samt i det statistiska meddelandet Statliga anslag till forskning och utveckling 2012, UF 17 SM 1201. Mikrodata bevaras i form av SQL-tabeller.

1.4 Dokumentation och metadata

Analysen är även dokumenterad i Beskrivning av statistiken som finns att hämta på www.scb.se/UF0306 under fliken Dokumentation.

2 Uppgiftsinsamling

Analysen genomförs under perioden januari-april innevarande budgetår. Varje anslag i budgeten går igenom och en bedömning görs om anslaget omfattar några FoU-medel. Som utgångspunkt till bedömningen används regeringens budgetproposition. Under senare år har budgetpropositionens innehåll blivit alltmer summariskt och ansvaret för beslut om hur de totala anslagen ska fördelas på olika verksamheter läggs i allt större utsträckning på de olika mottagarna av anslagen. Det har medfört att för att kunna göra en bedömning av hur mycket FoU-medel anslagen innehåller har data från senast genomförda undersökning av forskning och utveckling inom myndigheter respektive universitet och högskolor använts som underlag. En enkät skickas också till de myndigheter som har angett att de finansierat egen och/eller utlagd FoU-verksamhet genom direkta statsanslag i den senast genomförda undersökningen.

Data från myndighetsundersökningen

I myndighetsundersökningen får enheterna ange vilka anslag de har använt för att finansiera FoU-verksamhet och hur mycket dessa medel uppgår till. Med utgångspunkt i detta beräknas en kvot (FoU-medel/totalt anslag) som appliceras på det aktuella anslagsbeloppet. En enkät skickas också till de myndigheter som angett att de har FoU finansierat av direkta statsanslag, där de ombeds lämna en prognos för det aktuella året. Om inte myndigheternas enkätsvar överensstämmer med SCB:s prognos används enkätsvaren. År 2012 låg svarsfrekvensen på 67 procent.

Data från universitets- och högskoleundersökningen

För anslagen för *Forskning och forskarutbildning* vid universitet och högskolor används data från föregående undersökning av FoU inom universitets- och högskolesektorn för att avgöra hur mycket av anslagen som avser utbildningsdelen i forskarutbildningen. Den resterande andelen av anslaget anses gå till FoU-verksamhet. Utbildningsmomentet klassas inte som FoU enligt Frascatimanualen.

Data från de offentliga forskningsstiftelserna

Från de offentliga forskningsstiftelserna har prognosuppgifter om deras satsning på FoU under undersökningsåret inhämtats direkt från respektive stiftelse. Samtidigt har uppgifter om utfallet föregående år samlats in.

2.1 Ram och ramförfarande

Ramen till analysen består av alla anslag i budgetpropositionen.

För den enkätundersökning som genomförs där myndigheterna får lämna en prognos för det år analysen avser utgörs rampopulationen av de myndigheter som finansierat egen och/eller utlagd FoU-verksamhet genom direkta statsanslag.

2.2 Urvalsförfarande

Analysen är en totalundersökning av alla anslag i budgetpropositionen. Ramtäckningen är 100 procent.

För enkätundersökningen utgörs urvalet av de myndigheter som i den senaste undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter* angett att de finansierat egen och/eller utlagd FoU genom direkta statsanslag. År 2012 uppgick urvalet till 63 myndigheter.

2.3 Mätinstrument

Till analysen 2012 används olika källor.

Data från FoU-undersökningarna 2009

Uppgifter från undersökningarna *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2009* samt *Forskning och utvecklingsverksamhet inom universitets- och högskolesektorn 2009* används som underlag till bedömningen. Dessa undersökningar genomförs med udda år som referensår, och publiceras under påföljande jämnt år. Resultaten för till exempel år 2011 kan alltså användas först i Statsbudgetanalysen avseende år 2013. I analysen avseende 2011 och 2012 användes FoU-data avseende 2009.

Enkät till myndigheter avseende FoU-utgifter 2012

En enkät skickas till de myndigheter som i undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2009* angett att de finansierat (egen och/eller utlagd) FoU genom direkta statsanslag. Myndigheterna lämnar en prognos över deras utgifter för FoU 2012 och genom vilket/vilka anslag FoU-verksamheten är finansierad. I enkäten ställs också frågor om myndigheternas transnationellt samordnade FoU-verksamhet. Dessa uppgifter används dock inte till prognosen utan samlas i första hand in för att kunna levereras till Eurostat. Enkäten presenteras i sin helhet nedan.

Undersökning om medel för forskning och utveckling
2012
År 2012
Testmyndighet nr 1

Logga ut
Töm test
Skriv ut

Lämna uppgifter

Instruktioner

Kontakta oss

Start

Svara

Skicka in

Bekräftelse

Undersökning om medel för forskning och utveckling 2012

Vi ber er att lämna en **prognos för 2012** på det totala antalet kronor som er myndighet kommer att lägga på FoU-verksamhet **finansierade av direkta statsanslag**. Denna prognos ska vara en summering av både egen och utlagd FoU som är finansierad av statsanslag.

Definitioner FoU:

Forskning: ett systematiskt arbete för att söka efter ny kunskap eller nya idéer med eller utan en bestämd tillämpning i sikte.

Utvecklingsverksamhet: ett systematiskt arbete som utnyttjar forskningsresultat, vetenskaplig kunskap eller nya idéer för att åstadkomma nya material, varor, tjänster, processer, system, metoder eller väsentliga förbättringar av redan existerande sådana.

Egen FoU: Verksamheten har utförts i Sverige av myndighetens egen personal eller av konsulter i FoU-projekt som letts av myndigheten och där myndighetens personal arbetat tillsammans med konsulterna. Till egen FoU räknas även FoU som gjorts på beställning av andra.

Utlagd FoU: FoU-verksamhet som myndigheten gett andra i uppdrag att utföra samt understöd för FoU som myndigheten lämnat till andra enheter, t.ex. bidrag till universitet och högskolor.

Prognos 2012 för egen och utlagd FoU finansierat av direkta statsanslag, per anslag: Skriv i tusental kronor (tkr).

Exempel: Om er myndighet finansierade FoU för 1 miljon kronor av direkta statsanslag, ange 1 000 tkr.

Anslagsnummer (6 siffror)	Belopp, tkr
Summa belopp	0

Lämna uppgifter

Instruktioner

Kontakta oss

Start

Svara

Skicka in

Bekräftelse

Transnationellt koordinerad forskning

Europeiska kommissionen har tagit initiativet att utveckla European Research Area (ERA). ERA består av alla FoU-aktiviteter, program och policies i Europa som innehåller ett transnationellt perspektiv. Som en följd av detta vill Eurostat få uppgifter om hur mycket offentliga medel som finansierar transnationellt koordinerad forskning. Det kan vara medel till aktiviteter som utförs utanför egen nationsgräns och/eller medel som är gemensamt initierade, lanserade, finansierade och förvaltade tillsammans med andra länder på europeisk nivå.

Tre typer av transnationellt koordinerad forskning kan identifieras:

1) Offentliga transnationella FoU-utförare

Offentliga transnationella FoU-utförare är antingen mellanstatliga organ eller Europeiska kommissionens organ, som utför FoU med egna forskningsanläggningar. De finansieras i huvudsak av EU:s medlemsstaters bidrag eller direkt från EU. I denna kategori ingår de sex största transnationella FoU-utförarna i Europa, vilka är *European Organisation for Nuclear Research (CERN)*, *Institute Laue-Langevin (ILL)*, *European Synchrotron Radiation Facility (ESRF)*, *European Molecular Biology Laboratory (EMBL)*, *European Southern Observatory (ESO)* och *Joint Research Centre of the European Commission (JRC)*.

2) Offentliga transnationella FoU-program inom Europa, med eller utan finansieringsflöden över gränser.

Denna transnationella koordinering kan innehålla finansieringsflöden över gränser från medlemsstater till en gemensam central budget. Denna transnationella koordineringen kan också vara att nationella myndigheter koordinerar aktiviteter med andra deltagande länder, men att de betalar ut medel till FoU-utförare inom den egna landet. Några exempel: *ERA-NETs*, *European Space Agency (ESA)*, *European Fusion Development Agreement (EFDA)*, *European Molecular Biology Organisation (EMBO)*, *EUREKA*, *COST*, *EUROCORES*, *Artikel 185 initiativ* och *Joint Technology initiativ*.

3) Bi- eller multilaterala offentliga FoU-program, som etablerats mellan medlemsstaters regeringar, med eller utan finansieringsflöden över gränser.

I denna kategori ingår offentliga FoU-program som inte finansieras av Europeiska kommissionen, men som genomförs gemensamt mellan minst två medlemsstaters regeringar. I programmen kan även icke-EU-länder delta. Två exempel är *Nordiska ministerrådet* och *Nordisk energiforskning*.

Utifrån definitionerna av transnationellt koordinerad forskning, var vänlig besvara följande frågor:

Fråga 1.

Har er myndighet varit engagerad i transnationellt koordinerad forskning under 2011?

 Ja Nej

Fråga 2.

Kommer er myndighet vara engagerad i transnationellt koordinerad forskning under 2012?

 Ja Nej[◀ Bakåt](#) SparaFortsätt
och SparaTill
Skicka in

Lämna uppgifter Instruktioner Kontakta oss

Start Svara Skicka in Bekräftelse

Fråga 3.

Ange hur mycket transnationell koordinerad forskning er myndighet finansierar (i tkr) uppdelad på de tre olika typerna i definitionen.

Fyll i totalsumma och delsumma.

Skriv i tusental kronor (tkr). T.ex. om er myndighet finansierade FoU för 1 miljon kronor av direkta statsanslag, ange 1 000 tkr.

	2011		2012 (prognos)	
1) Er myndighets finansiering av offentliga transnationella FoU-utförare		tkr		tkr
2) Er myndighets finansiering av transnationella offentliga FoU-program inom Europa		tkr		tkr
3) Er myndighets finansiering av bi- eller multilaterala offentliga FoU-program som etablerats mellan medlemsstaters regeringar.		tkr		tkr
Summa transnationellt koordinerad forskning	0	tkr	0	tkr

Ge korta exempel på den transnationellt koordinerade forskningen som myndigheten finansierar samt vilka de deltagande transnationella offentliga FoU-institutionerna är:

◀ Bakåt
Spara
Fortsätt och Spara
Till Skicka in

Textkällor

Till denna grupp av källor hör budgetpropositionen (Regeringens proposition 2011/12:1) samt, i den mån de används, också forskningspropositionen, regleringsbrev och årsredovisningar. I princip skall all information som Statsbudgetanalysen kräver kunna hämtas från budgetpropositionen.

Enkät till de offentliga forskningsstiftelserna

Forskningsstiftelserna tillfrågas i början av året hur mycket FoU-medel de planerar att fördela ut under året. Medlen fördelas på syfte/ändamål. Uppgifterna är endast en prognos och kan revideras till nästkommande publicering.

2.4 Insamlingsförfarande

Som beskrivits ovan är de huvudsakliga källorna till undersökningen följande:

- Data från FoU-undersökningarna 2009
- Enkät till myndigheter avseende FoU-utgifter 2012
- Textkällor
- Enkät till de offentliga forskningsstiftelserna

Insamlingsförfarandet för de två enkäter som skickas ut i samband med denna undersökning beskrivs nedan. För närmare information kring FoU-undersökningarna avseende 2009 hänvisas läsaren till dessa undersökningars respektive dokumentation.

Enkät till myndigheter avseende FoU-utgifter 2012

Ett missiv skickas till de myndigheter som i undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2009* angett att de finansierat egen och/eller utlagd FoU genom direkta statsanslag. År 2012 var dessa 63 stycken. Missivet ger en kort beskrivning av undersökningen samt inloggningsuppgifter till den webbaserade enkäten som myndigheterna sedan fyller i. Utskicket skedde 30 april och sista svarsdag var 11 maj. 2012 låg svarsfrekvensen på 67 procent.

Enkät till de offentliga forskningsstiftelserna

Enkäten till de offentliga forskningsstiftelserna skickas ut via mail där respektive stiftelse svarar i en bifogad excelfil. De får också en bilaga med en beskrivning av de olika ändamålen. Enkäterna skickades ut 13 april och sista svarsdag var 4 maj.

2.5 Databeredning

Det är ofta mycket svårt att utifrån de olika anslagsbeskrivningarna bedöma om anslagen innehåller FoU-medel och i sådana fall hur omfattande dessa medel är. Ett arbete med att göra bedömningarna så standardiserade som möjligt pågår. Tidigare gjordes enbart en textanalys som byggde på budgetpropositionen och dess text kombinerat med den förkunskap som personen som gjorde analysen hade. Nu beräknas den största delen av FoU-medlen genom att data från undersökningen av universitet och högskolor och myndighetsundersökningen samt den enkät som skickas ut i början av varje år.

Resultaten av analysen granskas på flera nivåer. Jämförelser görs med föregående års prognos för respektive anslag, utgiftsområde, mottagare och ändamål. Svaren från enkätundersökningarna jämförs med tidigare års svar. För myndigheterna jämförs svaren både med föregående års prognos samt de svar de lämnat i föregående utfallsundersökning.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Nedan beskrivs de viktigaste antaganden och beräkningsstegen som ligger till grund för analysen.

FoU-verksamhet inom statliga myndigheter

Som redan nämnts genomför SCB vartannat år en undersökning om FoU i statliga myndigheter med udda år som referensår. Den senast genomförda undersökningen avsåg år 2009. I undersökningen ombeds myndigheterna ange från vilket/vilka anslag i statsbudgeten som de finansierar sin FoU-verksamhet. Den anger även hur mycket medel de använder från anslaget. Denna information används sedan som underlag i Statsbudgetanalysen. SCB antar att om medel från ett visst anslag finansierat FoU-verksamhet 2009 så kommer en lika stor del av anslaget finansiera FoU-verksamhet i årets analys avseende 2012. Följande räkneexempel visar hur detta går till:

I undersökningen avseende 2009 anger tre myndigheter att de finansierat FoU-verksamhet med hjälp av statsanslag till en summa av respektive 100, 200 och 300 mnkr. Dessa pengar kommer från anslaget A1 i budgetpropositionen för 2009.

I budgetpropositionen för 2009 anges den totala summan för anslaget A1 till 1000 mkr. Följande beräkning görs:

$$(100 + 200 + 300)/1000 = 60 \text{ procent}$$

Den beräknade andelen (60 procent) appliceras på anslaget A1 i budgetpropositionen för år 2012, som är på totalt 1 200 mkr, vilket resulterar i beräknade FoU-medel för anslaget A1 år 2012 motsvarande 60 procent av 1 200 mkr, dvs. 720 mkr.

Resultatet, 720 miljoner kronor för anslag A1, kan sedan användas tillsammans med textanalysen av budgetpropositionens innehåll avseende anslaget, så att en så korrekt bedömning som möjligt av FoU-medlens storlek år 2012 kan göras. Det ovan beskrivna systemet bygger på att anslag olika år går att koppla till varandra, dvs. att anslag A1 år 2009 motsvarar anslag A1 år 2012. För de anslag som inte går att koppla bakåt i tiden används enbart textanalys. Vidare används enkäter till de myndigheter som har angett att de har FoU finansierat av statliga anslag. Om svaren visar annorlunda än SCB:s bedömning används enkätsvaren till prognosen.

SCB antar även att fördelningen över ändamål är densamma som i undersökningen avseende 2009. Om en myndighet angett att 20 procent av deras verksamhet gått till exempel till ändamålet *Förbättring av kulturutbud, massmedia, fritid* antas samma andel gå till detta ändamål för myndigheten anslag i analysen avseende 2012.

FoU inom universitets- och högskolesektorn

Inom utgiftsområde 16, *Utbildning och universitetsforskning*, återfinns en rad anslag för de olika universiteten och högskolorna avsedda för *forskning och forskarutbildning*. Enligt OECD:s definition ska dock inte forskarutbildning räknas som FoU. Beräkningen av denna andel bygger på data hämtade ur undersökningen om FoU inom universitets- och högskolesektorn, som i likhet med myndighetsundersökningen görs med udda år som referensår.

SCB antar även för denna sektor att fördelningen över ändamål är densamma som i undersökningen avseende 2009. Om ett lärosäte angett att 20 procent av deras verksamhet gått till exempel till ändamålet *Allmän vetenskaplig utveckling, Medicin* antas samma andel gå till detta ändamål för lärosätets anslag i analysen avseende 2012.

Den andel av anslaget som beräknas gå till FoU för de olika universiteten och högskolorna ligger mellan 86 och 96 procent.

För en utförlig förklaring över hur kvoterna beräknas hänvisar SCB till Statistiskt meddelande UF 13 SM 1001, *Forskning och utveckling inom universitet och högskolor 2009*.

Korrigerings av FoU-kvoter i nom utgiftsområde 16, utbildning och universitetsforskning.

Lärosäten som inte har examensrätt för forskarutbildning kan ändå ha forskarutbildning med doktorander knutna till sig. Dessa doktorander är då antagna och examinerade vid ett annat lärosäte med examensrätt, men det är lärosätet utan examensrätt som bär kostnaderna för forskarutbildningen. Eftersom inga doktorander finns registrerade på dessa lärosäten kan SCB inte beräkna en FoU-kvot, vilket innebär att kostnaderna för utbildningsmomentet för doktoranderna inte kan reduceras bort för dessa lärosäten. SCB beslutade under år 2013 att de lärosäten som saknar FoU-kvot ges en gemensam kvot som är ett medelvärde av kvoterna för de lärosäten för vilka man kunnat beräkna en FoU-kvot.

I och med budgetpropositionen 2012 tillkom 17 anslag till lärosäten för *forskning och forskarutbildning/konstnärlig forskning och konstnärligt utvecklingsarbete*. För dessa lärosäten beräknades inte någon FoU-kvot, eftersom inga doktorander var knutna dit. Detta upptäcktes och korrigerades med ovan nämnda metod i samband med produktionen/publiceringen av 2013 års analys. En korrigerings av *Statliga anslag till forskning och utveckling 2012* har således gjorts.

Denna metod kommer användas för kommande undersökningsomgångar i de fall lärosäten saknar FoU-kvot.

3.2 Redovisningsförfaranden

Statistiken presenteras på SCB:s webbplats samt i det statistiska meddelandet UF 17 SM 1201. Statistiken presenteras i form av text,

tabeller och diagram. SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterialet.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Statliga anslag till forskning
Registervariant	Statliga anslag till forskning
Registerversion	2012

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata> . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Samma som produktionsversion.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Ett sätt att hantera anslag till lärosäten som saknar en s.k. FoU-kvot har tagits fram, se avsnitt 3.1, *FoU inom universitets- och högskolesektorn*.